

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 403/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Mgr. Jaroslavou Krajčovičovou Šokovou, advokátkou, SNP 10, Hlohovec, proti postupu Okresného súdu Piešťany v konaní sp. zn. 15C/57/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Piešťany v konaní sp. zn. 15C/57/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Piešťany **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 15C/57/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **1 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Piešťany **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Piešťany **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **410,92 eur** a zaplatiť ich jej právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v civilnom spore s tým, že okresnému súdu bude prikázané konať bez zbytočných priet'ahov a jej bude priznané finančné zadost'učinenie 4 000 eur.

II.

2. S'ťažovateľka sa žalobou z 1. júla 2019 na okresnom súde proti žalovanému domáha nahradenia prejavu jeho vôle ako predávajúceho pri uzavretí kúpnej zmluvy pre porušenia jej predkupného práva. Súd výzvou z 22. augusta 2019 vyzval s'ťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu, ktorý s'ťažovateľka zaplatila 27. augusta 2019, následne 30. augusta 2019 žalovanému vyjadriť sa k žalobe. Žalovaný sa vyjadril 8. októbra 2019, na čo s'ťažovateľka reagovala podaním 24. októbra 2019, v ktorom zmenila žalobu sčasti o výške kúpnej ceny. Zmena žaloby bola pripustená uznesením z 11. mája 2020 a súd výzvou z 28. júla 2020 vyzval žalovaného na dodatočné uplatnenie prostriedkov procesnej obrany. Žalovaný požiadal súd o predĺženie lehoty, pretože si v tom čase zabezpečoval advokáta. Prvé pojednávanie bolo nariadené na 10. november 2020, no pre pandémiu bolo rovnako ako ďalšie pojednávanie nariadené na 12. január 2021 zrušené.

III.

3. S'ťažovateľka zdôrazňuje, že súvislá nečinnosť okresného súdu od podania žaloby znásobuje stav právnej neistoty, keďže nemôže disponovať svojimi pozemkami. S'ťažovateľka uvádza, že k priet'ahom nijako neprispela a dĺžka konania má dopad na jej psychiku, keďže nemá usporiadané vlastníctvo k pozemkom. Podľa s'ťažovateľky vec nie je právne a skutkovo zložitá.

4. Okresný súd uviedol, že vec s'ťažovateľky nie je prednostná a jej skončeniu bránila pandémia. Zdôraznil, že v konaní došlo k zmene sudcu, čo je hlavnou príčinou nerozhodnutia veci. Poukázal na to, že voči sudcovi, ktorému je vec pridelená, sa vedie disciplinárne konanie. Tento sudca vo vyjadrení poukázal na pandémiu a na to, že viackrát upozornil predsedu súdu na neriešenú preťaženosť jeho súdneho oddelenia a na nerovnomerné zaťaženie sudcov súdu.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre s'ťažovateľa (II. ÚS 32/02).

6. Konanie o nahradenie prejavu vôle pre porušenie predkupného práva patrí do bežnej agendy všeobecných súdov. V správaní s'ťažovateľky okrem zmeny žaloby bezprostredne po doručení vyjadrenia žalovaného, teda v úvodnej časti sporu, neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania. Zmena žaloby pred nariadením pojednávania nie je spôsobilá podstatne ovplyvniť celkovú dĺžku konania.

7. Rozhodujúci bol postup okresného súdu, v ktorom sa vyskytli viaceré obdobia nečinnosti, keď nebol vykonaný žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu. Úkony súdu po podaní žaloby spočívali v doručovaní žaloby a následne k vzájomnému doručovaniu vyjadrení. Za výraznú nečinnosť súdu možno považovať obdobie od októbra 2019 do mája 2020, v ktorom súd nevykonával žiaden úkon. Sťažovateľka v októbri 2019 doručila súdu zmenu žaloby, o ktorej súd rozhodol až po šiestich mesiacoch. Ďalšia nečinnosť sa prejavila od júla 2020 až do nariadenia prvého pojednávania v novembri 2020. V tomto období súd nevykonával žiaden úkon okrem toho, že opätovne vyzval žalovaného na uplatnenie prostriedkov procesnej obrany. Prvé pojednávanie bolo nariadené až po roku a štyroch mesiacoch od podania žaloby, čo je samo osebe prejavom výrazne pomalého postupu. Civilné spory sa rozhodujú na pojednávaniach, a nie zdĺhavým preposielaním písomných vyjadrení alebo zdĺhavým rozhodovaním v tomto prípade o zmene žaloby, resp. opätovným vyzývaním žalovaného na zopakovanie jeho procesnej obrany v konaní, ktorú súd už poznal, pretože ju už žalovaný v konaní uplatnil. Posledný nariadený termín pojednávania na 12. január 2021 bol pre pandémiu zrušený a odvtedy zostal súd nečinný, čo viedlo k ďalšiemu predĺženiu konania o rok a sedem mesiacov, hoci nie zďaleka celé toto obdobie bolo poznamenané opatreniami, ktoré by bránili nariadeniu a vykonaniu pojednávania. Procesný postup okresného súdu nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky. Preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ústavnej sťažnosti vyhovené a vyslovené, že postupom okresného súdu boli porušené sťažovateľkou uvedené základné práva. Vzhľadom na to, že do nálezu ústavného súdu nebol spor právoplatne rozhodnutý, bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

8. S prihliadnutím na doterajšiu celkovú dĺžku konania na okresnom súde, správanie sťažovateľky, význam sporu pre sťažovateľku a postup okresného súdu ústavný súd sťažovateľke priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadost'učinenie 1 000 eur a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých nepostačuje len vyslovenie porušenia základného práva a príkaz na ďalšie konanie (IV. ÚS 210/04). Tak je tomu aj v tomto prípade, keď rozhodujúcim faktorom porušenia základných práv sťažovateľky bola hrubá nečinnosť okresného súdu, ktorá viedla k tomu, že v jednoduchom civilnom spore ani po troch rokoch od začatia konania nielenže nie je rozhodnuté, ale ani nebolo vykonané žiadne pojednávanie.

9. Čo sa týka zaťaženia a nedostatočného personálneho obsadenia, treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Samotné zmeny sudcov, ktorým je vec pridelená, nemožno bez ďalšieho vnímať ako prvok, ktorý by ospravedlňoval nečinnosť súdu. Súdne spisy sa vedú tak, že novému sudcovi, ktorému je vec pridelená, umožňujú vytvoriť si obraz o predmete sporu v pomerne krátkom čase a podľa toho postupovať.

V.

10. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2022 je 193,83 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 193,83 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 11,63 eur) predstavuje 410,92 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2022

Peter Straka
predseda senátu